

การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ณัฐนิชา ภัยวิมุติ^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สราวุธ เศรษฐจุจร¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*natnichapaiwimut@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอารามและเพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม ซึ่งประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักการรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 32 คน ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง (Total Population Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .967 มีความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนวัดท่าสุธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำนวน 30 คน และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 10 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านหลักความเสมอภาค ส่วนด้านหลักการตอบสนองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจอย่างเป็นระบบ โดยมอบหมายหน้าที่ตามศักยภาพของบุคลากร ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ลดภาระผู้บริหาร และเพิ่มความคล่องตัว ภายใต้กรอบกฎหมายและมาตรฐานทางการศึกษา พร้อมเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำงานเป็นทีม ก่อให้เกิดความร่วมมือ ความรับผิดชอบร่วมกัน และนำไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม

The Administration by Using Good Governance of Watchonlateepuksaram School under the Chumphon Primary Educational Service Area Office 2

Natnicha Paiwimut^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*natnichapaiwimut@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were study the administration based on the principles of good governance at Watchonlateepuksaram School, and propose guidelines for administration based on the principles of good governance at Watchonlateepuksaram School. The study covered ten principles of good governance: effectiveness, efficiency, responsiveness, accountability, transparency, participation, decentralization, rule of law, equity, and consensus orientation. The population consisted of 32 teachers at Watchonlateepuksaram School during the 2025 academic year. The entire population was used as the research participants through total population sampling. The research instruments included a five-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of .967 and a content validity index (IOC) of 1.00. The questionnaire was pilot-tested with 30 teachers and educational personnel at Chumchon Wat Thasutharam School under the Chumphon Primary Educational Service Area Office 2. In addition, a semi-structured interview was employed to obtain qualitative data. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The study revealed that administration based on good governance principles at Watchonlateepuksaram School under the Chumphon Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level across all ten aspects. Decentralization had the highest mean score, followed by equity, while responsiveness had the lowest mean score. The guidelines indicated that administrators emphasized systematic decentralization by assigning responsibilities according to staff competencies, which enhanced efficiency, reduced workload, and increased flexibility. In addition, staff and stakeholders were encouraged to participate in decision-making and teamwork, promoting collaboration, shared responsibility, and effective organizational development.

Keywords: Administration by Using Good Governance, Watchonlateepuksaram School

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นรูปแบบการจัดทำแผนเพื่อวางกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศให้มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญ มีการกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ และกรอบงบประมาณรายจ่าย

ประจำปี เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกัน ไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลักภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวมโดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลลัพธ์และผลประโยชน์ ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก อยู่ตลอดเวลา เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่าง ล้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติ [1]

ประเทศไทยได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิรูประบบราชการ เพื่อเสริมสร้างความสุจริต โปร่งใส และป้องกันการทุจริตในวงราชการ อันเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานกำหนดนโยบายด้านการศึกษา ได้ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและตอบสนองประโยชน์ของสาธารณะ สถานศึกษา ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีหน้าที่ดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยส่งเสริมความยุติธรรม ความโปร่งใส และความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดหลักธรรมาภิบาล 10 ประการซึ่งประกอบด้วยหลักประสิทธิภาพหลักประสิทธิภาพหลักการตอบสนองหลักการรับผิดชอบต่อหลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วมหลักการกระจายอำนาจหลักนิติธรรมหลักความเสมอภาคและหลักมุ่งเน้นฉันทามติ [2] เพื่อรองรับต่อยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ภาครัฐหรือระบบราชการจะต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งระบบราชการต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่เพื่อพลิกโฉมให้สามารถเป็นที่เชื่อถือการบริหารราชการต้องยึดหลักความเปิดเผย โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ มีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งการทำงานของภาครัฐควรจัดความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างในลักษณะเครือข่ายแนวระนาบ มากกว่าการบังคับบัญชาแบบแนวดิ่ง เพื่อให้เกิดความคล่องตัว พร้อมทั้งเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ ได้แก่ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีเอกภาพและประสานสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ [3]

จากสถานการณ์ข้างต้น โรงเรียนเป็นองค์กรภาครัฐที่ต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการที่ดี เพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา โรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 385 หมู่ที่ 1 ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร 86220 เป็นสถานศึกษาที่ปฏิบัติการกิจในการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม ปีการศึกษา 2567 Self-Assessment Report : SAR พบว่าแนวทางการพัฒนาในการประเมินครั้งต่อไป ในด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ควรพัฒนาส่งเสริมด้านหลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน และร่วมประเมินผลการจัดการศึกษา มีการประชุม

ปรึกษาหารือ ให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา และทำให้ทราบถึงแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ในการบริหารในปีการศึกษาต่อไป ในฐานะที่โรงเรียนเป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารจัดการภายในโรงเรียนจึงต้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลที่รัฐกำหนดไว้ ทั้งในด้านการใช้ทรัพยากร การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และการรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในกระบวนการบริหารโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอารามจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ช่วยเสริมสร้างการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งความสุจริต โปร่งใส และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรที่มีมาตรฐานและน่าเชื่อถือต่อไป [4]

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 32 คน ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง (Total Population Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ประกอบด้วย 10 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 10 ด้าน ดังนี้ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดของการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดแนวคิดการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 10 ด้าน รวม 85 ข้อ ดังนี้ 1) หลักประสิทธิภาพ 8 ข้อ 2) หลักประสิทธิผล 10 ข้อ 3) หลักการตอบสนอง 9 ข้อ 4) หลักการรับผิดชอบ 8 ข้อ 5) หลักความโปร่งใส 8 ข้อ 6) หลักการมีส่วนร่วม 8 ข้อ 7) หลักการกระจายอำนาจ 9 ข้อ 8) หลักนิติธรรม 8 ข้อ 9) หลักความเสมอภาค 8 ข้อ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ 9 ข้อ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง ของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนวัดท่าสุธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น .967

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและ ความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวัดชลธิ์พุทธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำนวน 32 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ครูผู้สอนโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำนวน 32 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 32 ฉบับ เก็บคืนได้ จำนวน 31 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.88

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากระดับการบริหารโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และวุฒิการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ใน 10 ด้าน ดังนี้ 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบ 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ [5]

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวม 10 ด้าน

(N=31)

การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	หลักประสิทธิผล	4.34	0.67	มาก	7
2	หลักประสิทธิภาพ	4.35	0.63	มาก	6
3	หลักการตอบสนอง	4.22	0.64	มาก	10
4	หลักการรับผิดชอบ	4.38	0.64	มาก	4
5	หลักความโปร่งใส	4.37	0.61	มาก	5
6	หลักการมีส่วนร่วม	4.40	0.60	มาก	3
7	หลักการกระจายอำนาจ	4.45	0.57	มาก	1
8	หลักนิติธรรม	4.29	0.64	มาก	8
9	หลักความเสมอภาค	4.45	0.61	มาก	2
10	หลักมุ่งเน้นฉันทามติ	4.24	0.59	มาก	9
รวม		4.34	0.72	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวมทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.45$) รองลงมา คือ หลักความเสมอภาค ($\mu=4.45$) ส่วนหลักการตอบสนอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.22$) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.57–0.67 และในภาพรวมมีค่า 0.72 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีการกระจายตัวในระดับน้อย โดยผู้ตอบส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ทั้งนี้ หลักการกระจายอำนาจมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด ($\sigma = 0.57$) แสดงว่าผู้ตอบมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด ขณะที่หลักประสิทธิผลมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงที่สุด ($\sigma = 0.67$) แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบมีความแตกต่างกันมากกว่าด้านอื่นเล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ในระดับที่สะท้อนถึงความเห็นที่ค่อนข้างสอดคล้องกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวมทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านหลักความเสมอภาค ส่วนด้านหลักการตอบสนอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้างานต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามศักยภาพและความเชี่ยวชาญ ส่งผลให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานและตัดสินใจในขอบเขตหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดภาระงานของผู้บริหารและเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินงานภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารยังได้ส่งเสริมอิสระในการบริหารจัดการตามบริบทของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานและมีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ควบคู่กับการน้อมนำพระบรมราโชบายสู่การปฏิบัติ บริหารยังได้กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน และวางระบบกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ภายใต้กรอบของกฎหมายระเบียบ และมาตรฐานทางการศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินงานในลักษณะของการทำงานเป็นทีม ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร การมอบอำนาจให้ฝ่ายงานวิชาการสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรับปรุงหลักสูตร และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง มีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการกำหนดแนวทางและตัดสินใจในประเด็นสำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง การดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน และสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีเอกภาพและยั่งยืน อันเป็นผลมาจากการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) [6] ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลหมายถึง หลักในการบริหารการจัดการ การควบคุมดูแล กิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรมประกอบด้วย องค์ประกอบ 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬากาญจน์ เก่งกลกิจ (2564) [7] ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 2) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีรัตน์ เกตุสุข และสมใจ สืบเสาะ (2567) [8] ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 และเขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 329 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ระดับบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ด้านหลักประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะกำหนดนโยบายและบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด โดยกำหนดเป็นแนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติ มีการดำเนินการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างรอบคอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งเสริมการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรร่วมกันอย่างเหมาะสม บริหารจัดการทรัพยากรให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. ด้านหลักประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะกำหนดแนวทางและบทบาทหน้าที่ของการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน สนับสนุน และส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับบริบทและความจำเป็นของสถานศึกษา มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี เพื่อยกระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านหลักการตอบสนอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะส่งเสริมและพัฒนาระบบการสื่อสารข้อมูลข่าวสารให้สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง โดยใช้ช่องทางที่หลากหลาย เหมาะสมกับบริบทของผู้รับสารแต่ละกลุ่ม ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และทันต่อสถานการณ์ ช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความเข้าใจที่ตรงกัน และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านหลักการรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะกำหนดและดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมความตรงต่อเวลาและความมีวินัยในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยกำหนดแนวปฏิบัติ มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจและการเสริมแรงทางบวก เพื่อปลูกฝังค่านิยมด้านความรับผิดชอบและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการบริหารงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

5. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก ทั่วถึง และเท่าเทียม โดยจัดให้มีช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้รับสารแต่ละกลุ่ม เพื่อให้สามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา อันจะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใส ความเชื่อมั่น และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้การบริหารจัดการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะส่งเสริมการบริหารงานให้มีความคล่องตัวและยืดหยุ่น โดยปรับกระบวนการให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น การกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้หัวหน้างานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระดำเนินงานได้ในกรณีเร่งด่วน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานมีความรวดเร็วและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนเงินเดือนโดยยึดหลักความยุติธรรมและความโปร่งใส การประเมินผลสามารถตรวจสอบได้ โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหลัก ร่วมกับการประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบ และความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ลดความคลาดเคลื่อน และส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

9. ด้านหลักความเสมอภาค ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ และความถนัด เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเองอย่างเหมาะสม และเกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างรอบด้าน

10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานมีความโปร่งใส รอบคอบ และสะท้อนความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง อันจะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมและความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอื่นๆในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 2
2. ควรมีการศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดชุมพร
3. ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดชุมพร

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พิทยการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ดังนี้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงการพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พิทยการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

สรุปผล

จากผลการวิจัยการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนวัดชลธิ์พิทยการาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวมทั้ง 10 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านหลักความเสมอภาค ส่วนด้านหลักการตอบสนอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดชลธิ์พุทธอาราม ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้างานต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามศักยภาพและความเชี่ยวชาญ ส่งผลให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานและตัดสินใจในขอบเขตหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดภาระงานของผู้บริหารและเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินงานภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารยังได้ส่งเสริมอิสระในการบริหารจัดการตามบริบทของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานและมีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ควบคู่กับการน้อมนำพระบรมราโชบายสู่การปฏิบัติ บริหารยังได้กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน และวางระบบกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ภายใต้กรอบของกฎหมายระเบียบ และมาตรฐานทางการศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินงานในลักษณะของการทำงานเป็นทีม ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร การมอบอำนาจให้ฝ่ายงานวิชาการสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรับปรุงหลักสูตร และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง มีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการกำหนดแนวทางและตัดสินใจในประเด็นสำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง การดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน และสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีเอกภาพและยั่งยืน อันเป็นผลมาจากการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลหมายถึง หลักในการบริหารการจัดการ การควบคุมดูแล กิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรมประกอบด้วย องค์ประกอบ 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักการมุ่งฉันทามติ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬากาญจน์ เก่งกลกิจ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 2) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีรัตน์ เกตุสุข และสมใจ สืบเสาะ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 และเขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 329 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ระดับบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of the National Economic and Social Development Council. (2018). *National Strategy B.E. 2561–2580 (2018–2037)*. National Strategy Secretariat Office. (In Thai)
- [2] Office of the Prime Minister. (1999). *Regulation of the Office of the Prime Minister on the establishment of a good governance system in public administration and society, B.E. 2542 (1999)*. Royal Thai Government Gazette, 116(63 Ng), 1–... (10 August 1999). (In Thai)
- [3] Office of the Public Sector Development Commission. (2012). *Good governance principles for public administration*. <https://www.opdc.go.th> (In Thai)
- [4] Watchonlateepuksaram School. (2024). *Annual report on educational quality development*. Chumphon, Thailand: Wat Chonlatheepuksaram School. (In Thai)
- [5] Srisa-ard, B. (2017). *Introduction to research (10th ed.)*. Suwiriyasarn. (In Thai)
- [6] Office of the Public Sector Development Commission. (2009). *Manual for assessing the level of public sector governance according to the principles of good governance in public administration*. Premier Pro. (In Thai)
- [7] Jutakan Keangkasikit. (2021). *The application of good governance principles by school administrators in Thamachak Cluster under the Secondary Educational Service Area Office 5* [Master's independent study, Silpakorn University]. (In Thai)
- [8] Areearat Ketusuk and Somjai Suebsao. (2024). *The administrative roles of school administrators based on good governance principles in basic education institutions under Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service Area Offices 1 and 2*. College of Management Innovation, Rajamangala University of Technology Rattanakosin. (In Thai)